אשכחן אבות לבנים. דאודן לבן שמעון דהיינו אחי אביו: **ובנים לאבות.** בן שמעון לראובן דהיינו בן אחיו. וכל שכן אבות להדדי דהא בנים מכח דילהו קא אתו ואימעיטו להו מהאי קרא אחיו ובנו ואחי אביו: **בנים להדדי מנלן.** דקתני בממתני' בן אחי אביו פסול לו: **ליכתוב לא יומתו אבות על הבן.** דכיון דכתיב אבות שני אחים משמע ועל הבן הוי משמע בנו של כל אחד ואחד הוי פסול לשניהם: **נעלמא.** שיהו שניים קרובים פסולין להעיד על אדם מן השוק: **בעדות אחיו.** דאי לאו דאסהיד האי קרובו בהדיה לא הוה מיקטל נמצא בנים מתים זה על זה: **שלשה אחים ואחד.** מן השוק עם כל אחד ואחד מעידים על אכילת שני חזקה של קרקע של אדם מן השוק ומעיד אחד מן האחין והבא מן השוק על שנה ראשונה ואחד מן האחין והבא מן השוק על שנה שניה והשלישי על השלישית והרי אלו שלש עדיות והחזקה קיימת ולא אמרי' עדות אחת היא והרי העדים קרובים אלא ג' עדיות ניהו דאשתא דקא מסהיד האי לא מסהיד האי: **והן עדות אחת להזמה.** דעד דמתזמי כולהו לא משלמי ממונא דהא לא הוה מתוקמא בידא דלוקח אלא בסהדותא דכולהו: **אלא הזמה מעלמא קא אתי להו.** ע"י המזימין אותן הן משלמים ולא זה על יד זה: **הוה ליה שלישי בראשון.** בני שלישי הוא ואחי אבא בראשון דאבא ואחיו בראשונים ואני שני ואני שלישי ואמר רב דשלישי לא יעיד בראשון: **ואנן.** במתני' שני בשני ושני בראשון תנן אבל כולי האי לא פסיל מתני': **שני בשני.** כגון אחי אביו ובנו אחי אבא לי ואני לו הרי ראשון בשני ושני בראשון בן אחי אבא לי ואני לו הרי שני בשני אבל בני לאחי אבא לא תנן: **מאי חתנו דקתני מתני'.** אחי אביו ובנו וחתנו האי חתנו דמתני' אבא קאי דהוה שלישי בראשון. ולקמן פריך א"כ הוה שלישי בשני: **אגב אורחיה.** דבעי לאשמועינן שלישי פסול נקט חתן בנו דאשמועינן נמי בעל כאשתו: **שמנה אבות.** עם בניהם וחתניהם הוו כ"ד. אע"ג דבמתני' תשעה תנן בר מחורגו שאין בן וחתן עמו לקמן[ד] פריך להו: **שלשין וחרשין.** ח' אבות וח' בנים וח' חתנים וח' בני בנים. ואע"ג דאיכא תו ח' חתנים שם חתנות חד קרי ליה: **ואמאי קרי ליה.** רב לחתנו דמתני' חתן בנו כיון דחתן לא הוי מזרעו ומעלמא אתי כדור שלישי חשיב ליה רב והלכך בני נמי לאחי אבא דהוי שלישי בראשון פסול. ואיכא לאקשויי לרב כיון דאמר חתן כדור אחר דמי אמאי פסול חתנו לאחי אבא הוה ליה רביעי בראשון אלא מילתא אחריתי אקשי ליה עד דאפקיה מהאי טעמא לגמרי: **אי הכי.** דחתן נמי כדור אחר דמי וקתני מתני' חתן אחי אבא פסול לי הוה ליה שלישי פסול להעיד בשני ורב אכסר שלישי בשני דקאמר אף אני לא אעיד לו אני ובני אבל בני לבנו יעיד: ה"ג **אלא רב דאמר כר"א.** ולעולם חתן לאו כדור אחר דמי ורב דפסיל שלישי בראשון כר' אלעזר דאמר שלישי בשני פסול וכ"ש שלישי בראשון ומיהו לית הלכתא כוותיה דאמרינן בים נוחלין (ב"ב ד' קכח.) דשלישי[ה] בראשון כשר והלכתא כוותיה דרב מדבתראי[ו] הוה: **כן בנו של אחי אבא.** לדידי הוי שלישי בשני ורב שלישי בראשון נפקא ליה מדכתיב בנים [דברים כד] הוו שנים: **וי"ו לרבות בני בנים.** דפסולין לאבות דהוה שלישי בראשון: **רבי אלעזר.** כרב סבירא ליה דוי"ו לרבות אתא ודריש על בנים למימר דכל דפסילי לאבות פסול לבנים הלכך כי היכי דג' בראשון פסול שלישי בשני נמי פסול: **ופנא פונא.** תנא דידן כמו אבונא אחונא: חתן בעל אחותי פסול לי ואני לו שאני אחי אמותו ואני לחתן בעל אחות אבי בן אחי אמותו אני. ולחתן בעל אחות אמי בן אחות אמותו אני. מילתיה דרב נחמן מחתניהן דקתני מתני' יליף וכן מילתיה דרב אשי מחתניהן דאחיו ואחי אביו ואחי אמו שפסולין לו והוא להם הוי איהו לגנייהו אחי אמיו ובן אחי אמיו ובן אחות אמיו:

גוילי

אשכחן אבות לבנים ובנים לאבות וכ"ש אבות להדדי בנים לבנים מנלן א"כ ליכתוב קרא לא יומתו אבות על בן מאי בנים דאפילו בנים להדדי אשכחן בנים להדדי בנים לעלמא מנלן אמר רמי בר חמא סברא הוא כדתניא[ו] [א]אין העדים נעשין זוממין עד שיזומו שניהן ואי ס"ד בנים לעלמא כשרין נמצא עד זומם נהרג בעדות אחיו אמר ליה רבא וליטעמיך הא [ב]דתנן [ב]שלשה אחין וא' מצטרף עמהן הרי אלו ג' עדיות והן עדות אחת להזמה נמצא עד זומם משלם ממון בעדות אחיו אלא הזמה מעלמא קאתי ה"נ הזמה מעלמא קאתי אלא א"כ ליכתוב קרא ובן על אבות אי נמי הם על אבות מאי [ו]ובנים אפילו בנים לעלמא אשכחן קרובי האב קרובי האם מנלן אמר קרא אבות אבות תרי זימני אם אינו ענין לקרובי האב תניהו ענין לקרובי האם אשכחן לחובה לזכות מנא לן אמר קרא יומתו יומתו תרי זימני אם אינו ענין לחובה [ג]תנהו ענין לזכות אשכחן בדיני נפשות בדיני ממונות מנלן אמר קרא [ד]משפט אחד יהיה לכם [ג]דמשפט השוה לכם אמר רב אחי אבא לא יעיד לי הוא ובנו וחתנו אף אני לא אעיד לו אני ובני וחתני ואמאי הו"ל שלישי בראשון ואנן [ה]שני בשני תנן [ו]שני בראשון תנן [ו]שלישי בראשון לא תנן מאי חתנו דקתני במתניתין חתן בנו וליתני בן בנו מילתא אגב אורחיה קמ"ל דבעל כאשתו ואלא הא דתני רבי חייא שמונה אבות שהן עשרים וארבעה הני תלתין ותרתין הוי אלא לעולם חתנו ממש ואמאי קרי ליה חתן בנו כיון דמעלמא קאתי כדור אחר דמי אי הכי הוה ליה שלישי בשני ורב [ח]אכשר שלישי בשני אלא רב דאמר כרבי אלעזר דתניא רבי אלעזר אומר כשם שאחי אבא לא יעיד לי הוא ובנו וחתנו כך בן אחי אבא לא יעיד לי הוא ובנו וחתנו ואכתי הוה ליה שלישי בשני ורב אכשר שלישי בשני רב סבר ליה כוותיה בחדא ופליג עליה בחדא מאי טעמא דרב דאמר קרא לא יומתו אבות על בנים ובנים לרבות דור אחר ורבי אלעזר על בנים אמר רחמנא פסולי דאבות שדי אבנים אמר רב נחמן אחי חמותי לא יעיד לי בן אחי חמותי לא יעיד לי בן אחות חמותי לא יעיד לי ותנא תונא בעל אחותו ובעל אחות אביו ובעל אחות אמו הן ובניהן וחתניהן אמר רב אשי כי הוינן בי עולא איבעי לן אחי חמיו מהו בן אחי חמיו מהו בן אחות חמיו מהו אמר לן תניתוה אחיו ואחי אביו ואחי אמו הן ובניהן וחתניהן רב איקלע למזבן

גוילי

מאי חתנו דקתני מתני' חתן בנו. תימה א"כ מתני' דקתני גיסו ובנו וחתנו היינו חתן בנו אלמא חתן בן אחות אשתו פסול הא אפי' חתן בן אשתו כשר דקתני חורגו לבדו וי"ל דכיון דחתנו הוי חתן בנו איכא למימר דחורגו לאו למעוטי בן חורגו וחתן חורגו אלא אתא למעוטי בן בן חורגו וחתן בן חורגו: **שמונה אבות** שהן כ"ד. איכא טובא דחדא ניהו אלא לפוס ריהטא דמתני' קחשיב:

תלתין ותרתין הוו. הא דלא קאמר ארבעים הוו הם ובניהם וחתניהם וחתן בניהם ובני בניהם משום דלא קתני להו בהדיא במתני' אי נמי שם חתנות חד הוא:

[ו] (תלתין ותרתין הוו. פי' הקונט' דחתן בניהם לא חשיב דשם חתנות חדא הוא וכ"י אומר דבני בניהם לא חשיב משום דלא קתני להו בהדיא):

כיון דמעלמא אתי כדור אחר דמי. פ"ה והא דלא אקשי' ליה לרב כיון דאמרת כדור אחר דמי אמאי פסול חתנו לאחי אביו הוה ליה רביעי בראשון משום דקשיא ליה מילתא אחריתי והקשה הר"ר יוסף אחי הר"ף להר"ף דאמאי לא מקשי לרב דאכסר ג' בשני דקאמר אחי אבא לא יעיד לי הוא ובנו וחתנו וחתנו כדור אחר דמי א"כ פסול שלישי בשני ותירץ הר"ף אה"נ דהוה מלי לאקשויי הכי אלא משום דאקשי ליה מילתא אחריתי לא אסיק אדעתיה דהכי נמי תירץ בשיטת הקונטרס:

רב דאמר כר' אלעזר. אומר ר"ת דכן הלכה דשלישי בראשון פסול כדמוכח בפ' יש נוחלין (ב"ב ד' קנח: ושם) דשלח ליה ר' אבא לרב יוסף בר חמא הלכה שלישי בשני כשר ומשמע הא בראשון פסול ואמר התם[ז] דהכי הלכתא ובירושלמי נמי אמרי' משה מהו להעיד באשת פנחס ואמר ר' יוחנן כשר ומדנקט אשת פנחס משמע דלפנחס לא יעיד דהוה שלישי בראשון והא דלא אמרינן אשה כבעלה כי הכא באשת חורגו משום דהתם איתפלג דרא:

גיסו

נא א מיי' פ"כ מהל' עדות הלכה ג סמג עשין מז [טוש"מ סי' לח]:

נב ב מיי' שם פכ"ל הלכה ז [טור שם וטוש"ע ח"מ סי' קמה סעי' ה]:

נג ג ד מיי' פי"ג מהל' עדות הלכה טו סמג לאוין רטו טוש"ע ח"מ סימן לג סעיף יוד:

נד ה ו ז ח מיי' שם הלכה ד טוש"ע שם סעיף ב:

מוסף רש"י

עד שיזומו שניהן. דכתיב והנה עד שקר העד, ואמר מר (סוטה ב:) כל מקום שנאמר עד הרי כאן שנים עד שיפרוט לך הכתוב אחד (מכות ה: ובני"ז חג"גה שם:). **שלשה אחין ואחד מצטרף עמהן.** דהייו אח לשנה אח לשנה ואחד עם האחר, שאותו אחד מעיד עם כולן (רשב"ם ב"ב נו:). **הרי אלו ג' עדיות.** ולהכי כשר עדותן, דאשתא דקא מסהיד האי לא קמסהיד האי ואין כאן שני עדים קרובים בעדות אחת (שם). **והן עדות אחת להזמה.** שאם יזומו משלשין ביניהן וגם אין ניזומין עד שיזומו כולן (שם).

רבינו חננאל

בנים להדדי כגון ראובן ואליפז להדדי מנא לן ופשטינן אם כן ליכתוב לא יומתו אבות על הבן אמאי כתב בנים ללמד שאפילו בנים להדדי עדותן בטלה. בנים לעלמא מנא לן כגון עדות ראובן ואליפז לעלמא שעדותן בטלה. ובא רמי בר חמא למיפשטה מעדים זוממין ובא רבא ודחה מהא דתנן בפ' חזקת הבתים ג' אחים וא' מצטרף עמהן כו' ופשטה הכי אם כן דבנים לעלמא כשרין הן לכתוב קרא לא יומתו אבות על בנים והן לא יומתו על אבותם ובנים למה לי אלא אפי' בנים לעלמא פסולין. אשכחן אחי אביו ובן אחי אמו אחי אמו ובן אחי (אמו) [אביו]. ששנינו במשנתנו מנא לן ופשטנא מדכתיב אבות אבות תרי זימני דלא צריך דהוה ליה למכתב לא יומתו אבות על בנים ובנים לא יומתו עליהן. אבות דכתב רחמנא תרי זימני למה לי אם אין לו ענין לקרובי האב תנהו ענין לקרובי האם. אשכחן שעדותן בטלה לחובה מדכתיב לא יומתו עדות הקרובים אם יעידו [לזכות] להדדי או לעלמא מניין כי עדותן בטלה ופשטנא מדכתיב יומתו תרי זימני למה לי דהוה ליה למכתב לא יומתו אבות על בנים ובנים על אבות יומתו יומתו תרי זימני למה לי אלא אם אינו ענין לחובה דלא הוה צריך ליה תנהו ענין לזכות ובדיני נפשות והוא הדין לדיני ממונות דכתיב משפט אחד יהיה לכם: **אמר** רב (אחא) [אחי] אבא לא יעיד לי הוא ובנו וחתנו אף (אבי) [אני] לא אעיד לו אני ובני וחתני. פי' כגון יעקב אבינו בן יצחק אומר ישמעאל שהוא אחי אבי

תורה אור השלם

1. לֹא יוּמְתוּ אָבוֹת עַל בָּנִים וּבָנִים לֹא יוּמְתוּ עַל אָבוֹת אִישׁ בְּחֶטְאוֹ יוּמָתוּ: דברים כד טז
2. מִשְׁפַּט אֶחָד יִהְיֶה לָכֶם כַּגֵּר כָּאֶזְרָח יִהְיֶה כִּי אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם:
ויקרא כד כב

רבינו חננאל (המשך)

ונביות בנו ועשו חתנו לא יעידו לי. אף אני יעקב וראובן בני ושכם חתני לא נעיד לו ואקשינן אמאי והא ראובן שלישי הוא כי הוא בן יעקב בן יצחק וישמעאל דהוא ראשון שהוא ויצחק אחים והן ראשונים וראובן לישמעאל יבא שלישי בראשון ולא שנינו במשנתנו שהן פסולין אלא הן ובניהן שני בראשון ושני בשני שלישי בראשון לא תנן שהוא פסול. ושקלינן וטרינן ודברים פשוטין הן. ואסיקנא רב במשנת ר' אלעזר אמר דתניא ר' אלעזר אומר כשם שאחי אבא לא יעיד לי הוא ובנו וחתנו כו'. ואקשינן והא רב אכשר שלישי בשני. ופרקי' רב סבר לה כוותיה בהא דתני אחי אבא לא יעיד לי הוא ובנו וחתנו ופליג עליה בחדא דרב סבר שלישי בשני כשר וכך הלכה ור' אלעזר אומר כך בן אחי אבא לא יעיד לי הוא ובנו וחתנו כלומר רב אכשר שלישי בשני. הלכתא כוותיה מאי טעמא דרב דייק ובנים כלומר ובנים שהבנים בלבד פסולין כמו אבותם ולמעלה מהן כשר דדייק ר' ור' אלעזר אמר מדלא כתיבי לא יומתו אבות על פי בנים אלא ובנים שמעינן מינה כי בנים כאבות מה אבות הן ובניהן פסולין אף בניהן הן ובניהן פסולין זה דור שלישי. אמר ר"ג אחי חמותי לא יעיד לי ובן אחי חמותי ובן אחות חמותי לא יעיד לי. פי' אחי חמותי הוא חתן בעל אחותי בן אחי חמותי הוא חתן בעל אחות אביו בן אחות חמיו הוא בן אחי חמיו הוא חתן אחיו בן אחי חמיו הוא חתן אחי אביו בן אחות חמיו הוא חתן אחיו בן אחי חמיו הוא חתן

גיסו לבדו וכ"ש חורגו. מיגס שויס דחורגו לבדו למעוטי בנו וחתנו וגיסו לבדו לא למעוטי בנו דהא ברייתא ר' יוסי היא אלמא חשיב בעל אחות אמו והיינו בן גיסו ולא אתא למעוטי אלא חתנו כדפי' הקונטרס ומדמסקי' דהלכה כר' יוסי דגיסו לבדו למעוטי חתנו יש לדקדק כ"ש שניס הנשואים שתי בנות אחיות או בנות שני אחים דכשרים: **והא** מודו רבי אלעזר במזויף מתוכו. מדמהדר ליה אביי הכי משמע דס"ל כרבי אלעזר דאמר עידי מסירה כרתי אלמא קסבר אביי כתב לאחד ומסר לאחר זה שמסר לו קנה דהכי א"ר אלעזר בסוף מי שהיה נשוי (כתובות דף לד: ושם) ותימה הא אביי הוא דאמר בפ"ק דב"מ (דף יג. ושם) עדיו בחתומיו זכין לו וי"ל דהתם דכתב לאחר מיירי בב' שטרות היוצאים ביום אחד שזמנם שוה דכיון דלא מוכח מתוך השטר איזה קדם לא שייך למימר עדיו בחתומיו זכין לו ואזלינן בתר מסירה אבל היכא דמתוך השטר מוכח איזהו קדם עדיו בחתומיו זכין לו ואפילו נמסר לבסוף[1]: דברי

גוילי בעו מיניה מהו שיעיד אדם באשת חורגו [6]בסורא אמרי [8]בעל כאשתו בפומבדיתא אמרי [9]אשה כבעלה דאמר רב הונא אמר רב [10](נחמן) מניין שהאשה כבעלה דכתיב [1]ערות אחי אביך לא תגלה אל אשתו לא תקרב דודתך היא והלא אשת דודו היא מכלל דאשה כבעלה: ובעל אמו הוא ובנו וחתנו: בנו היינו אחיו אמר רבי ירמיה לא נצרכא אלא לאחי האח רב חסדא [11]אכשר באחי האח אמרו ליה לא שמיע לך הא דר' ירמיה אמר להו לא [12]שמיע לי כלומר לא סבירא לי אי הכי היינו אחיו תנא אחיו מן האב וקתני אחיו מן האם אמר רב חסדא [13]אבי חתן ואבי כלה מעידין זה ע"ז ולא דמו להדדי אלא כי [14]אכלא לדנא אמר רבה בר בר חנה מעיד אדם לאשתו ארוסה אמר רבינא לא אמרן אלא לאפוקי מינה אבל לעיולי לה לא מהימן ולא היא [15]לא שנא לאפוקי ולא שנא לעיולי לא מהימן מאי דעתיך כדאמר ר' חייא בר אמי משמיה דעולא [16]אשתו [17]ארוסה לא אונן ולא מטמא לה וכן היא לא אוננת ולא מטמאה לו [18]מתה אינו יורשה [19]מת הוא גובה כתובתה התם בשארו תלה רחמנא אכתי לאו שארו היא הכא משום איקרובי דעתא הוא והא איקרבא דעתיה לגבה: חורגו לבדו: ת"ר [20]חורגו לבדו רבי יוסי אומר גיסו ותניא אידך גיסו לבדו ר' יהודה אומר חורגו מאי קאמר אילימא הכי קאמר חורגו לבדו והוא הדין לגיסו ואתא ר' יוסי למימר גיסו לבדו והוא הדין לחורגו אלא מתני' דקתני גיסו הוא ובנו וחתנו מני לא ר' יהודה ולא ר' יוסי ואלא הכי קאמר חורגו לבדו אבל גיסו הוא ובנו וחתנו ואתא ר' יוסי למימר גיסו לבדו אבל חורגו הוא ובנו וחתנו ואלא הא דתני ר' חייא שמונה אבות שהן עשרים וארבעה כמאן לא כר' יוסי ולא כר' יהודה אלא הכי קאמר חורגו לבדו אבל גיסו הוא ובנו וחתנו ואתא ר' יוסי למימר גיסו לבדו וכ"ש חורגו ומתני' ר' יהודה ברייתא ר' יוסי אמר רב יהודה אמר שמואל [21]הלכה כרבי יוסי ההיא מתנתא דהוי חתימי עלה תרי גיסי סבר רב יוסף לאכשורה דאמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' יוסי אמר ליה אביי ממאי דרבי יוסי דמתניתין דמכשר בגיסו דילמא רבי יוסי דברייתא [22]דפסיל בגיסו לא ס"ד דאמר שמואל כגון אנא ופנחס דהוינן אחי וגיסי אבל גיסי דעלמא שפיר דמי ודילמא כגון אנא ופנחס משום דגיסו קאמר אמר ליה זיל קניה בעדי מסירה כר' אלעזר [23]והאמר רבי אבא [24]מודה רבי אלעזר במזויף מתוכו שהוא פסול א"ל זיל לא שבקי לי דאותביניה לך: ר' יהודה אומר כו': א"ר תנחום א"ר טבלא אמר ר' ברונא אמר רב הלכה כרבי יהודה רבא אמר ר"נ אין הלכה כרבי יהודה וכן אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן אין הלכה כר' יהודה איכא דמתני לה להא דרבה בר בר חנה אהא את זו דרש רבי יוסי הגלילי [2]ובאת אל הכהנים הלוים ואל השופט אשר יהיה בימים ההם [25]וכי תעלה על דעתך שאדם הולך אצל שופט שלא היה בימיו אלא זה שהיה קרוב ונתרחק אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן הלכה כר' יוסי הגלילי בני חמוה דמר עוקבא

קרובים

וכנו וחתנו [26](כשרים לגיסו) דאבעל אחות אמו דקתני מתניתין דהוי קרוב וכן גס הוא קרוב לו דהוי ליה בן גיסו לא פליג רבי יוסי עלה ומודה הוא דבן גיסו פסול לו משום דאיהו בעל אחות אמו אבל משום קורבה דבן גיסו לא מפסיל ונפקא מינה לחתן גיסו כשר וכו': **מאי גיסו דקאמר רבי יוסי אף גיסו.** ומר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי: הכי גרסינן **אלא הכי קאמר חורגו לבדו אבל גיסו הוא וכנו וחתנו ואתא רבי יוסי למימר גיסו לבדו אבל חורגו הוא וכנו וחתנו: אלא הא דתני רבי חייא כו' לא רבי יהודה ולא ר' יוסי.** דלר' יהודה ט' אבות הוויין במתני' בר מחורגו וכן לר' יוסי תשעה הוויין: **אלא חורגו לבדו אבל גיסו הוא וכנו וחתנו ואתא ר' יוסי למימר גיסו לבדו ולא שכן חורגו: ומתני' רבי יהודה.** דקתני בן וחתן בגיסו: **ברייתא ר' יוסי.** אפיק גיסו וחורגו הוי ח' אבות וכנים וחתנים. ואית דמוקמי להאי בן גיסו דקא מכשר ר' יוסי בבן שיש לו לגיסו מאשה אחרת כי היכי דלא לפלוג ר' יוסי אבעל אחות אמו ולא מיתוקמ' שפיר דכל בניהם דמתני' מאותה אשה קאמר ועוד אי מאשה אחרת מכשיר ר' יוסי מכלל דתנא דידן מאשה אחרת נמי פסול משום קרוב מחמת קרוב מיקשי לרב חסדא דאכשר באחי האח דהשתא בן גיסו פסול משום אחי בן אחות אשתו אחי האחי מיבעיא: **הלכה כר' יוסי.** קס"ד כר' יוסי דמתני' דלא פסול אלא קרוב הרחוי לירש וגיסו אינו רחוי ליורשו: **דפסיל בגיסו.** דקתני גיסו לבדו: **לא ס"ד.** דהא בהדיא פריש שמואל לפסולא דגיסו כגון אנא ופנחס שהיה אחיו וגיסו מכלל דגיסו דעלמא כשרין: **משום גיסו.** ושמואל פירושא דגיסו אתא לאשמעי': **א"ל.** למקבל מתנה: **זיל קנייה בעדי מסירה.** אם יש לך עדים אחרים שמסר לך שטר זה בפניהם הביאם ויעידו ותהיה שלך. דסבר כרבי אלעזר דאמרי' במסכת גיטין (ד' ג:) אפי' לא חתמו בו עדים אלא שנתנו לה בפני עדים כשר וגובה מנכסים משועבדים שאין העדים חותמים על הגט אלא מפני תקון העולם: **במזויף מתוכו.** שחתמו בו עדים פסולים שהוא פסול דבמאי קני ליה בהאי שטרא האי שטרא חספא בעלמא הוא:

קרובים

עין משפט נר מצוה

נה א ב מיי' פי"ג מהל' עדות הלכה ו סמג לאוין רטו טוש"ע מ"מ סימן לג סעיף ג:
נו ג מיי' שם הלכה יב טוש"ע שם סעיף ז:
נז ד מיי' שם הלכה יא טוש"ע שם סעיף ו:
נח ה מיי' שם הל' יד טוש"ע שם סעיף ט:
נט ו מיי' פ"ב מהלכות אבל הלכה ג סמג לאוין רלה טוש"ע י"ד סי' שנג סעיף ד וסי' שנד סעיף ד טוש"ע אה"ע סי' נה סעיף ה:
ס ז מיי' פכ"ב מהל' אישות הלכה ב סמג עשין מח טוש"ע אה"ע שם וסי' מז:
סא ח מיי' שם פ"י הלכה יא סמג שם טוש"ע אה"ע סי' נה סעיף ו:
סב ט מיי' פי"ג מהל' עדות הלכה יג סמג לאוין רטו טוש"ע מ"מ סימן לג סעיף מ:
סג י כ מיי' שם הל' ז טוש"ע שם סעיף ד וע"ש:
סד ל מיי' פ"א מהל' גירושין הלכה יח סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' קל סעיף יח:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ואין מטמא וכו' כהן הוא וכן היא וכו' על הטומאה ואת דל"ג אינה מטמאה הס"ד כל"ל: (ב) באו"ד ולאו דוקא נמי. נ"ב ובכב"מ דף יח פי' רש"י להדיא דוקא קאי אנמי כהונה לאין כופין אותה לטמא לו אע"ג דכתיב לה יטמא מלוה הוא ע"ש: (ג) ד"ה בשארו תלה וכו' בינ נוחלין הס"ד ואח"כ ל"ל ד"ה וה"ה לגיסו והיינו וכו' וה"ה לחורגו הס"ד ואח"כ ל"ל ד"ה ומאי גיסו דקאמר וכו' עד תשעה הויין הס"ד ואח"כ ל"ל ד"ה גיסו לבדו וכו' להעיד לו הס"ד ואח"כ ל"ל זהו נוסח אחר וכו' לחתן גיסו כשר וכו' הס"ד ואח"כ ל"ל ד"ה אלא חורגו:

רבינו חננאל

אחי אביו בן אחות חמיו וכו': **רב** איקלע למיזבן גוילי בעי מיניה מהו שיעיד אדם לאשת חורגו א"ל בסורא אמרי בעל כאשתו. בפומבדי' אמרי אשה כבעלה כלומר עדותו פסולה. מנא לך דכתיב ערות אחי אביך לא תגלה אל אשתו לא תקרב דודתך היא מיכן שהאשה כבעלה. רב נפק למתרי משכון לר' חייא רבה עבר בחד אתר ואשכח ר' יוחנן יתיב מקשי תנינן חורגו לבדו אשת חורגו מהו בעל חורגתו מהו אשה כבעלה הבעל כאשה. וקמת אשת חורגו כחורגו. והבעל כאשה. רב חסדא בעי משה שיהא כשר באשת פנחס ו)

ו) מכאן עד ריש דף כ"ט ע"א חסר בכ"י

מסורת הש"ס

ו) [בר"מ: ח"ל בסוגיא], ז) [בכ"מ ובכל"ס ליתא], ח) [עיגוזין קב: וש"נ], ט) [נ"ר הערוך חונני פירוש אונני כסוי הסכיות שאין בהם ביטוי אלא הנהה בלבד], י) ב"מ יח. [ע"ש ל"ע] יבמות כט: ע"ש מג: ע"ש כתובות נג. ע"ש ופט: ע"ש, יא) גיטין ד. [ודף י: ב"ב קע.], יב) ר"ה כה: ע"ש קידושין סו: ע"ש, יג) [במדבר כז], יד) רש"ל מ"ז, טו) כרש"י שבאלפסי ליתא להכי שתי תיבות, טז) הא"ס כל"ל, יז) [וע"ע תוס' גיטין יז. ד"ה מפני],

---

תורה אור השלם

1. עֶרְוַת אֲחִי אָבִיךָ לֹא תְגַלֶּה אֶל אִשְׁתּוֹ לֹא תִקְרָב דֹּדָתְךָ הִוא:
ויקרא יח יד
2. וּבָאתָ אֶל הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וְאֶל הַשֹּׁפֵט אֲשֶׁר יִהְיֶה בַּיָּמִים הָהֵם וְדָרַשְׁתָּ וְהִגִּידוּ לְךָ אֵת דְּבַר הַמִּשְׁפָּט:
דברים יז ט

מוסף רש"י

כי אכלא. כיסוי (בכורות מג:). **לא אונן.** אין מצוות חל עליו לאיסור אכילת קדשים (ב"מ יח.). **ולא מטמא לה.** אם כהן הוא. דכתיב כי אם לשארו, והייגו אשתו, והלי לאו שארו הוא דלא בא עליו לידי קידוש בשר (שם). **וכן היא אינה אוננת.** לחיות אמורה בקדשים (יבמות כט:). **ולא מטמאה לו.** לאו משום מחהרות על הטומאה, דכתיב בני אהרן, אלא אינה זקוקה לטמא לו, לא כהנת ולא ישראלית, שמצוה להתעסק בשבעה מתי מצוה האמורים בפרשה, דכתיב לה יטמא, ותניא לה יטמא מצוה ואם לא רצה מטמאין אותו על כרחו, ומעשה ביוסף הכהן כו' בתו"כ (ב"מ יח. וכעי"ז כתובות נג. פט:) אינה צריכה להתעסק בו, ולאו דוקא ולא מטמאה, דהא בנות אהרן לא נחהרו על הטומאה, אלא אחיה דנקט, דאצטריך ליה, נקט ולא מטמאה, דבעי למיתני תרתי בדיה ובדיה, כך שמעתי, ולי נראה ולא מטמאה כגון ברגל, שישראלים מחברים על הטומאה מובנבלתם לא תגעו (יבמות כט:). **מתה אינו יורשה.** נדוניית בית אביה, אלא תקון ירושת הבעל עד שתכנס לחופה או שתמסר לשלוחיו (כתובות נג:) דגבי ירושת הבעל שארו כתיב, לשארו הקרוב אליו ממשפחתו וירש מכאן שהבעל יורש את אשתו שארו הוא (ב"מ יח.). **מת הוא.** במייה, **גובה כתובתה.** מנה מאתים ותוספת אם כתב לה (כתובות נג.) **ובדכתב לה** מן האירוסין מיתוקמא (יבמות כט:).